

Aanvullend onderzoek vleermuizen en kleine marterachtigen Bangert en Oosterpolder fase A west

Opdrachtgever	Gemeente Hoorn
Referentie	Schut, E. 2017. Aanvullend onderzoek vleermuizen en kleine marterachtigen Bangert en Oosterpolder fase A west. A&W-notitie 2683. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.
Projectcode	2683bov
Status	definitief
Datum	21 september 2017
Projectleider	E.W. de Vries
Autorisatie	R. Strijkstra

Inhoud

1. Inleiding
 2. Methode aanvullend onderzoek
 3. Resultaten
 4. Effectbeoordeling
 5. Conclusies
- Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv

Suderwei 2, 9269 TZ Feanwâlden

tel. 0511 – 474764

email: info@altwym.nl

website: www.altwym.nl

1. Inleiding

De gemeente Hoorn is voornemens een herinrichting uit te voeren in het plangebied Bangert en Oosterpolder fase A (westelijk deel). Om dit mogelijk te maken wordt het bestaande bestemmingsplan Bangert en Oosterpolder gewijzigd of wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Voor een bestemmingsplanwijziging of een nieuw bestemmingsplan is een ecologische beoordeling nodig. Altenburg & Wymenga heeft in 2016 een quickscan uitgevoerd om de beoogde plannen te toetsen aan de vigerende natuurwetgeving (Stoker 2016).

De conclusie van dit onderzoek was dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen niet kon worden uitgesloten. Daarnaast is per 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming in werking getreden. Kleine marterachtigen werden onder de Flora- en faunawet landelijk vrijgesteld van bescherming. Onder de Wet natuurbescherming zijn kleine marterachtigen nationaal beschermd (artikel 3.10). In veel provincies zijn kleine marterachtigen alsnog vrijgesteld via een provinciale verordening, maar in de provincie Noord-Holland is dat niet het geval. Om deze reden heeft de gemeente Hoorn aan Altenburg & Wymenga gevraagd aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. In deze notitie presenteren wij de resultaten van het onderzoek en worden de resultaten in het licht van de plannen beoordeeld volgens de ecologische wet- en regelgeving.

In hoofdstuk 2 van dit rapport is de methodiek van de uitgevoerde onderzoeken opgenomen. Hoofdstuk 3 bevat de resultaten van de onderzoeken en in hoofdstuk 4 is de effectbeoordeling van de beoogde herinrichting op de aanwezige natuurwaarden gedaan. In hoofdstuk 5 zijn de conclusies van hoofdstuk 4 samengevat.

Altenburg & Wymenga presenteert in dit rapport de resultaten van een onafhankelijk ecologisch onderzoek. Het ecologisch onderzoek spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het onderhavige plan of een bepaalde ontwikkeling. Landschappelijke, archeologische of cultuurhistorische waarden komen niet aan de orde. Aan deze ecologische beoordeling kunnen geen rechten worden ontleend.

2. Methode aanvullend onderzoek

Kleine marterachtigen

Onder kleine marterachtigen worden de Bunzing, de Hermelijn en de Wezel verstaan. Voor het vaststellen van kleine marterachtigen is een cameraval en een zogenaamde Mostela ingezet op een locatie waar kleine marterachtigen verwacht werden. De cameraval neemt een foto zodra deze beweging detecteert. Een Mostela is een inloopbox waar kleine marterachtigen in kruipen uit nieuwsgierigheid. In de box bevindt zich een camera die de soort vervolgens vastlegt. De camera en de Mostela hebben tussen 12 mei en 31 augustus 2017 in het plangebied gestaan op plekken die geschikt werden geacht voor kleine marterachtigen (Voor locaties van de cameraval en de Mostela, zie Figuur 1).

Vleermuisonderzoek

Om te bepalen op welke wijze vleermuizen gebruik maken van het plangebied en de omgeving, is nachtelijk vleermuisonderzoek uitgevoerd. Vleermuisonderzoek dient plaats te vinden volgens het Vleermuisprotocol 2017 (ministerie van EZ, Netwerk Groene Bureaus). Daarin is vastgelegd hoe vleermuisonderzoek aan foerageergebied, verblijfplaatsen en vliegroutes dient plaats te vinden om tot uitspraken te kunnen komen die stand houden in

juridische procedures. Bij vleermuisonderzoek moet rekening worden gehouden met een aantal veldbezoeken die gespreid in het jaar moeten plaatsvinden.

Uitgaande van de te verwachten soorten zijn hier volgens het protocol vier veldbezoeken uitgevoerd voor onderzoek aan balts-, paar- en zomerverblijfplaatsen in de periode mei tot en met september. Tijdens deze veldbezoeken is het plangebied ook onderzocht op vliegroutes. Het plangebied is tijdens de veldbezoeken 's nachts onderzocht met behulp van batdetectoren van het type Pettersson D240x (heterodyne/time expansion). In tabel 1 staan de datums van de veldbezoeken.

Tabel 1. Overzicht van de onderzoeksinspanning en de weersomstandigheden tijdens het veldonderzoek.

Datum	Periode	Doel	Weersomstandigheden
8 september 2016	Avondbezoek	Baltsverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 15^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2, bewolking: geen
30 september 2016	Avondbezoek	Baltsverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 13^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 ZW, bewolking 1/8
3 mei 2017	Avondbezoek	Zomerverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 12^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 NO, bewolking 3/8
21 juni 2017	Avondbezoek	Zomerverblijfplaatsen en vliegroutes vleermuizen	Temp $\pm 19^{\circ}\text{C}$, droog, windkracht 2 O, bewolking 2/8

3. Resultaten

Kleine marterachtigen

De cameraval heeft 3105 foto's opgeleverd. Daarmee werden verschillende diersoorten waargenomen, waaronder Blauwe reiger, Wilde eend, Knobbelzwaan, Kauw, Huiskat en Haas. Er werden geen kleine marterachtigen waargenomen (zie foto's 1-3).

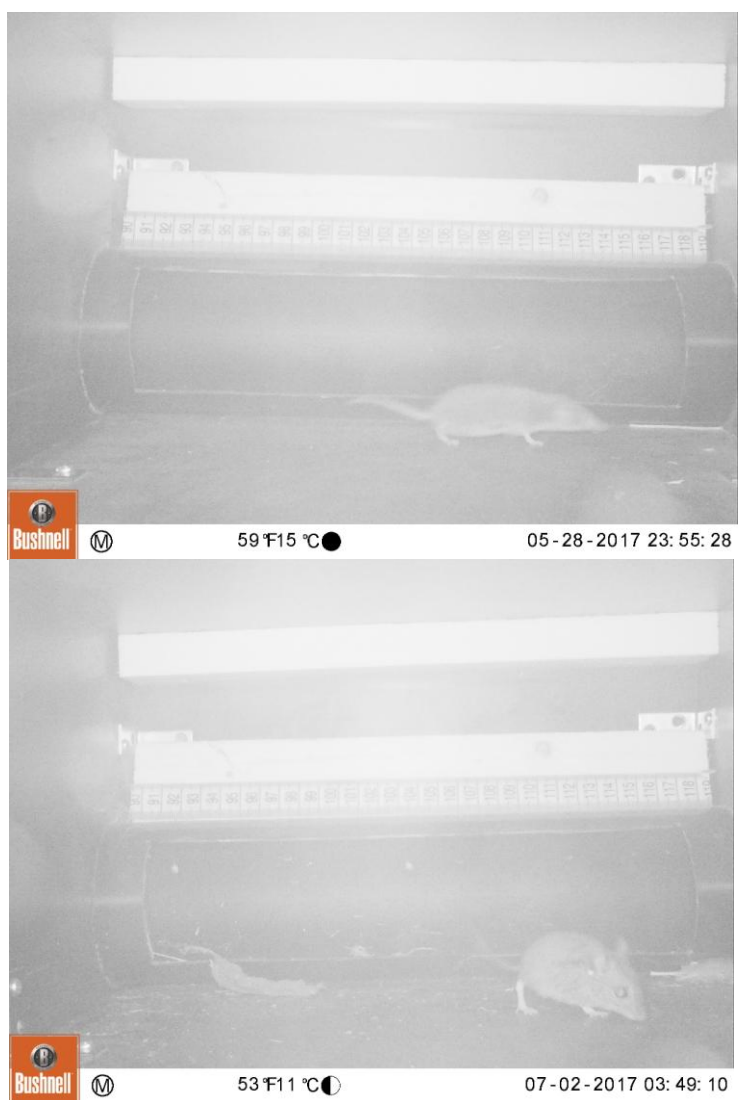
De Mostela heeft 825 foto's opgeleverd. Op de foto's zijn verschillende muizensoorten waargenomen, waaronder de Huispitsmuis en de Bosmuis (zie foto's 4 & 5). Er werden geen kleine marterachtigen waargenomen.

Onderzoeksresultaat kleine marterachtigen

Op basis van de resultaten wordt geconcludeerd dat het plangebied geen noemenswaardige rol vervult voor kleine marterachtigen (Bunzing, Wezel en Hermelijn).

Foto's 1 t/m 3: Beelden gemaakt met de camera val. Boven: Blauwe reiger. Midden: Huiskat. Onder: Eenden en egel (zie pijl).

Foto's 4 en 5: Boven: Huisspitsmuis. Onder: Bosmuis.

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek naar vleermuizen zijn vier vleermuissoorten vastgesteld, namelijk Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Exemplaren van de Rosse vleermuis zijn foeragerend en overvliegend waargenomen. Van de Laatvlieger is alleen foerageergedrag geconstateerd. Van Gewone dwergvleermuis zijn foeragerende, overvliegende en baltende dieren waargenomen. Ruige dwergvleermuizen zijn foeragerend, overvliegend en roepend vastgesteld.

Verblijfplaatsen

Bij het onderzoek naar balts-/paarverblijfplaatsen werd tijdens één van de veldbezoeken een roepende Ruige dwergvleermuis waargenomen. De korte tijdsduur en de lage frequentie van roepen wees niet op de aanwezigheid van een balts-/paarverblijfplaats. Waarschijnlijk betrof het een passerend exemplaar dat een aantal sociale roepen liet horen bij het treffen van een andere vleermuis.

Voor de Gewone dwergvleermuis geldt dat de soort territoriaal is en met name vliegend baltst. De exacte locatie van de verblijfplaats ligt daarom in de nabije omgeving van waar de baltende individuen worden waargenomen. Door de resultaten van de veldbezoeken te combineren kan het territorium worden vastgesteld, en kan worden ingeschat waar de verblijfplaats zich waarschijnlijk bevindt. De daadwerkelijke locatie van de verblijfplaatsen kan iets afwijken. Wel kan in de meerderheid van de gevallen goed worden vastgesteld of de verblijfplaats binnen of buiten het plangebied gelegen is.

Op basis van de waarnemingen van baltende Gewone dwergvleermuizen wordt geconcludeerd dat in het plangebied vier balts-/paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. In de bomensingel aan de westgrens van het plangebied zijn twee balts-/paarverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis aanwezig, één ongeveer halverwege de singel en één meer zuidelijk. In de noordwesthoek van het gebied bevindt zich een balts-/paarverblijfplaats in de bebouwing aan de Koewijzend. De vierde balts-/paarverblijfplaats bevindt zich in één van de fruitbomen midden op het terrein (zie figuur 1).

Vliegroutes

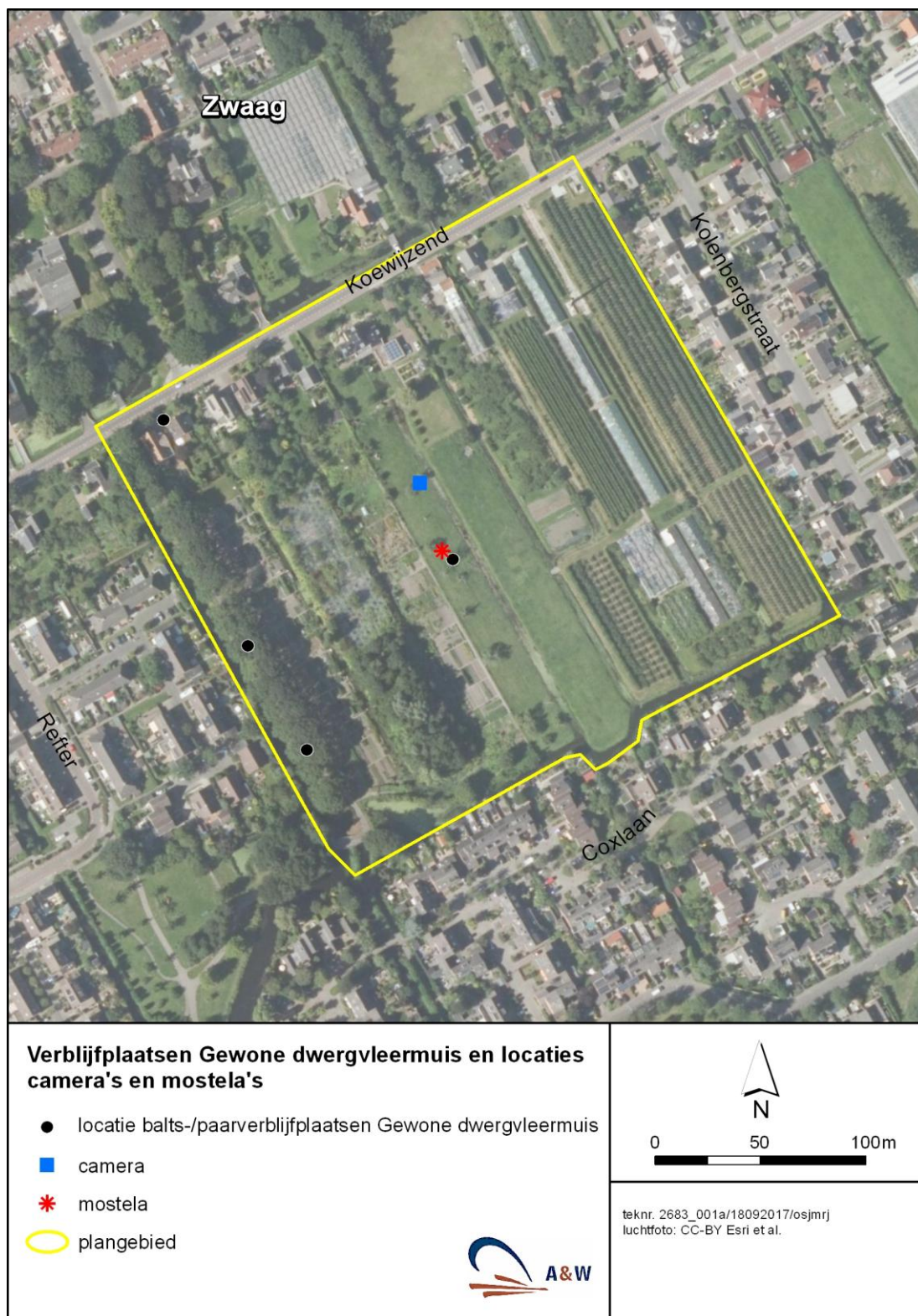
Op basis van de uitkomsten van de eerder uitgevoerde quickscan (Stoker 2016) zijn de in het plangebied aanwezige lijnvormige structuren (sloten en boomsingels) onderzocht op de aan-/afwezigheid van belangrijke vliegroutes van vleermuizen.

Tijdens het onderzoek is een aantal keer een overvliegende Rosse vleermuis waargenomen. Deze dieren vlogen op grote hoogte over het plangebied en hadden daar geen binding mee. Boven de watergangen zijn geen waarnemingen van Water- en Meervleermuizen gedaan, zodat duidelijk is geworden dat er van die soorten geen vliegroutes in het plangebied aanwezig zijn.

Passerende Laatvliegers werden geconstateerd boven het relatief open centrale deel van het plangebied, zonder dat ze daarbij structuren in het gebied volgden. Alleen langs de boomsingel aan de westzijde van het gebied werd enkele keren een Laatvlieger waargenomen die de bomen volgde. Ditzelfde werd waargenomen van Gewone dwergvleermuis. Het betrof in alle gevallen een klein aantal dieren. Het belang van de vliegroute wordt daarom gering geacht. Andere vliegroutes van vleermuizen zijn niet aangetroffen.

Onderzoeksresultaat vleermuizen

In het plangebied werden vier balts/paarverblijven van de Gewone dwergvleermuis aangetroffen. Langs de boomsingel aan de westzijde van het plangebied werd een vliegroue aangetroffen die van geringe betekenis wordt geacht.

Figuur 1: Overzicht van het plangebied met de globale locaties van de paar-/baltsverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis en de locaties van de Mustela's.

4. Effectbeoordeling

Kleine marterachtigen

In het plangebied zijn geen kleine marterachtigen waargenomen. De uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict opleveren met de Wet natuurbescherming ten aanzien van Bunzing, Hermelijn en Wezel.

Vleermuizen

In het plangebied bevinden zich vier balts-/paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis. Indien de verblijfplaatsen worden aangetast door het kappen van de bomen of werkzaamheden aan de bebouwing waarin deze zich bevinden, ontstaat een knelpunt met de Wet natuurbescherming. Vooral voor de verblijfplaats in de fruitbomen midden op het terrein is het waarschijnlijk dat deze door de plannen zal worden aangetast door de kap van de fruitbomen. Indien een of meer verblijfplaatsen worden aangetast, zal een ontheffing van de Wet natuurbescherming moeten worden aangevraagd bij de provincie Noord-Holland om de werkzaamheden doorgang te laten vinden.

De ontheffingsaanvraag dient te worden vergezeld van een activiteitenplan, waarin mitigerende en compenserende maatregelen zijn opgenomen om negatieve effecten zo goed mogelijk te beperken. Deze maatregelen zullen in ieder geval moeten bestaan uit het realiseren van tijdelijke en/of permanente alternatieve verblijfplaatsen voor Gewone dwergvleermuis en een goede fasering in de tijd van de werkzaamheden.

Er werden alleen kleine aantallen vleermuizen in het plangebied waargenomen die de boomsingel aan de westzijde van het gebied volgden. Daarom kan worden geconcludeerd dat door het eventueel weghalen van deze lijnvormige structuur de functionaliteit van vleermuisverblijfplaatsen in de omgeving niet in gevaar zal komen. Bovendien zijn de plannen vooralsnog zodanig dat de lijnvormige structuren aan de westzijde gedeeltelijk wordt gehandhaafd. Door de uitvoering van de plannen zal daarom geen conflict met de Wet natuurbescherming ontstaan ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen.

5. Conclusies

Uit het onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied vier balts-/paarverblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Er werden geen kleine marterachtigen waargenomen binnen het plangebied.

Indien één of meer van de bovenstaande verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis worden aangetast, ontstaat een conflict met de Wet natuurbescherming. In dat geval dient een ontheffingsaanvraag bij de provincie Noord-Holland te worden ingediend.

Literatuur

Stoker, O. 2016. Ecologische beoordeling Bangert en Oosterpolder fase A-west te Blokker, gemeente Hoorn. A&W-notitie 2654. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden